

Promatrajući pejzaž kao svojevrsni dokument koji odražava unutarnji život pjesnika, švedski pisac Tomas Tranströmer ukazuje na povezanost krajolika s emocionalnim stanjem pojedinca. Ideja o tromim i naizgled neprimjetnim promjenama u prirodi rezonira s nevidljivosti procesa osobne transformacije koji se odvija u pozadini događaja užurbane svakodnevice. Premda su mnogi umjetnici tijekom povijesti pokazivali (znati)želju za dokumentiranjem krajolika, tek je izumom fotografije (i videa) bilo moguće vrlo precizno bilježiti spore cikličke pojave u prirodi poput izmjene godišnjih doba. Fotografija je, zbog svoje sposobnosti da zamrzne određeni trenutak u vremenu, vizualni podsjetnik na prošlost te nam nudi moguće odgovore na pitanja kako i što vidimo, ali i najvažnije — u kojoj se mjeri sami mijenjamo dok gledamo svoju neposrednu okolinu?

Umjetnica Ana Vivoda prije nekoliko godina započinje spontano fotografirati prizore iz prirode tijekom zimskih mjeseci. Intuitivno snimljene fotografije prikazuju suhe travke koje se sporo, ali ustrajno, probijaju kroz bijeli snježni pokrov. Uvećani fragmenti zimskog krajolika na prvi se pogled mogu doimati kao pomalo apstraktni crtež, no s vremenskim odmakom postaju svojevrsni predložak za umjetnici rad kojim autorica istražuje povezanost prirode i osobnih iskustva čovjeka, ali i percepcije onoga što nas okružuje.

Izložba Bezglasno predstavlja seriju grafika tiskanih na japanskom papiru nastalu u kombinaciji digitalnog tiska i linoreza. Spajanjem umjetničkih medija — grafike i fotografije, umjetnica stvara začudne prizore kojima suptilno progovara o složenom odnosu čovjeka i prirode. Pročišćenom postavu izložbe pridodane su umjetničke knjige nastale prema sličnom principu uslojavanja kompozicija, a koje je moguće promatrati zasebno ili, pak, kao dio šire tematske cjeline. Tekstura i miris papira, pa čak i zvukovi poetičnih titraja uzrokovanih strujanjem zraka, otvaraju pitanje paradoksa o krhkosti medija koji je stoljećima korišten za širenje i očuvanje ideja. S druge strane, osjetljivost papira na fizičke podrazaje gotovo da podsjeća na prolaznost života i stalne mijene “vanjskog” i “unutarnjeg” krajolika. Odvajanje čovjeka od prirode, isto kao i otuđenost od materijalnosti, uzrokovano je pojavom novih tehnologija koje mijenjaju način na koji percipiramo stvarnost, zbog čega je pitanje identiteta uvelike određeno kontekstom vremena i prostora u kojem živimo. Šuma je svakim danom drugačija, živi i mijenja se poput nas samih, stoga neprestani tijek diskretnih promjena odražava našu poziciju u svijetu i pomaže nam odgovoriti na pitanje o značenju života.

Tena Starčević